

1
 Αύτεινη ή ημέρα, αδελφοί αναγνώστες, ήταν πολύ φαρμακερή διὰ τὴν πατρίδα, ὅπου χάσε τόσα καλικάρια καὶ σημαντικούς ἄντρες, στεργιανούς καὶ θαλασσινοὺς· διὰ ὅλη τὴν πατρίδα ἦταν φαρμάκι ἐκείνη ἡ μέρα καὶ διὰ μᾶς πεθαμὸς, ὅτι χάσαμεν τοὺς συντρόφους μας. Κι πόλεμος αὐγάτησε τώρα. Ἡ θέσι, ἐκτεταμένη, ἐμείς ὀλίγοι. Καὶ νερὸ τελείως. Κι ἄγρυπνοι νύχτα καὶ ἡμέρα. Καὶ οἱ σημαντικοὶ ἀρχηγοὶ τῆς πατρίδος ὄλοι μᾶς κάναν σίγρι ἀπὸ τῆ ράχη, τόσες δυνάμεις μᾶς ἔδλεπαν μὲ τὰ κιάλια ἀδιάφοροι σάν νὰ μὴν ἤμαστε ἀδελφοί τους καὶ συναγωνισαί τους. Μᾶς δλέπαν κι ἄκουγαν τὸν θρήγο τῶν κανονιῶν μας, ὅπου πετζοκοῦθήμαστε. Γίθωμισε καὶ τὸ λιμάνι πιμμένους, σάν νὰ ἦταν μπακακάρια εἰς τὸν ὁάλο, ἔτζι πλέγαν κι αὐτοῖνοι εἰς τὴν θάλασσα. Καὶ τὸ νησι καὶ τ' ἄλλα μέρη γιομάτα κουφάρια σκοτωμένων. Κι οἱ ἐλληνικὲς δυνάμεις μᾶς τήραγαν ἀπὸ ἀλάργα.

2

Τὴν αὐγὴ δυὸ ὥρες νὰ φέξη πλάκωσε ὁ Μπραίμης, πεζούρα καὶ καβαλλάρια, καὶ ἤρθανε πολλὰ πλησίον μας. Εἶναι ἓνα γιοφύρι ἐνοῦ γιβαριού καὶ πέρασαν ἐκεῖ καὶ στάθηκαν. Ἐγὼ κατέβασα καμμιά εἰκοσαριά παιδιά καὶ πιάσαν τὸν χορόν καὶ τραγουδοῦσαν καὶ χόρευαν. Τηρᾶνε οἱ Τοῦρκοι, πλησιάζουν κι ἄρχισαν μὲ τοὺς κατζαδούρους καὶ καραμπίνες τὸν ντουφεκισμόν. Ἐμείς τοὺς εἶπα καὶ δὲν ἔρριχνε κανένας. Ἐκεῖ ὅπου ρίχναν μοῦ λάβωσαν δυὸ παιδιά, εἰς τὸν χορόν. Κέρασα ἀπόνα ρακὶ τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ἀθάνατους, τὰ γενναῖα λιοντάρια, ὅπου ἀνάθεμα τοὺς αἰτίους ὅπου τοὺς γίθωσαν φατρίες καὶ διχόνιες, καὶ γίνηκαν ἀπὸ αὐτὰ οἱ Ἀράπηδες παληκάρια κι ἄφησαν ἐποχὴ. Ἄφου κέρασα τὸ ρακὶ τῶν Ἑλλήνων, ζύγωσαν οἱ Τοῦρκοι κοντότερα. Τότε ἄρχισε ὁ πόλεμος καὶ βάσταξε ὡς ἑπτὰ ὥρες. Ἐκαμαν πολλὰ γιρούσια οἱ Τοῦρκοι. Οἱ Ἕλληνες οἱ καλύτεροι — τοὺς εἶχα κάτω εἰς τὸν ἄμμον κ' ἐμείς τοὺς φυλάγαμε τὴν πλάτη τους ἀπὸ τὸ τζουγκρὶ. Ὑστερα δγάλαν τὰ μαχαίρια οἱ Ἕλληνες καὶ τοὺς δίνουν ἓνα τζάκιμα καλὸν καὶ τοὺς ρίξαν ἀπὸ μέσα τ' αὐλάκι κ' ἔδλεπες ἓνα θέατρο.

(ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ: ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ)

29.—Κέρνα μ', Εἰρήνη μ' ἔμορφη, κέρνα μ' ὄσο νὰ φέξει, ὄσο νὰ ἔβγ' ὁ αὐγερινός, νὰ πάει ἡ πούλια γίωμα.

30.—Μιά κανονιά τοῦ δώσανε οἱ Τοῦρκοι μὲς στὰ στήθη.

31.—Ν-ὄπο 'ν' ὁ Λάμπρος ζωντανός, νταμπούρι δὲν ἀλ- (λάζει).

32.—Στοῦ Πανουργιᾶ τὰ γόνата, στοῦ Πανουργιᾶ τὴ μέση, ἐκεῖ θροντοῦν τὰ χαίμαλιά, ν-ἐκεῖ θροντοῦν τ' ἀλύσια.

34.—Οἱ δ' ὄστ' αἰγυπιοὶ γαμφώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι, πέτρη ἐφ' ὕψηλῃ μεγάλα κλάζοντε μάχωνται, ὡς οἱ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν. Π 428--30

35.—ὁ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίσει κείτο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἵπποσυνάων. Π 776.

36.—Ἰνδάλλετο δὲ σφισι πᾶσιν, τεύχεσι λαμπόμενος μεγαθύμου Πηλείωνος. Ρ 213—4.

1. Καὶ ἐσυνέθηκε αὐτὲς τὲς ἡμέρες ὅπου οἱ Τοῦρκοι ἐπολιορκοῦσαν τὸ Μεσολόγγι, καὶ συχνὰ δλημερνὲς καὶ κάποτε δληνυχτὲς ἔτρεμε ἡ Ζάκυνθος ἀπὸ τὸ κανόνισμα τὸ πολὺ.
2. Καὶ κάποιες γυναῖκες Μεσολογγίτισσες ἐπερπατοῦσαν τριγύρω γυρεύοντας γιὰ τοὺς ἄνδρες γιὰ τὰ παιδιά τους, γιὰ τ' ἀδελφία τους ποὺ ἐπολεμοῦσαν.
3. Στὴν ἀρχὴ ἐτρεπόντανε νάβγουνε καὶ ἐπροσμένανε τὸ σκοτάδι γιὰ ν' ἀπλώσουν τὸ χέρι, ἐπειδὴ δὲν ἦτανε μαθημένες.
4. Καὶ εἶχανε δούλους καὶ εἶχανε σὲ πολλὲς πεδιάδες καὶ γίβια καὶ πρόβατα καὶ θόδια πολλὰ.
5. Ἀκολουθῶς ἐδιαζόντανε καὶ ἐσυχνοτηράζανε ἀπὸ τὸ παραθύρι τὸν ἥλιο πότε νὰ βασιλέψη γιὰ νάβγουνε.
6. Ἀλλὰ ὅταν ἐπερισσέψανε οἱ χρεῖες ἐχάσανε τὴν ντροπὴν, ἐτρέχανε δλημερνὲς.
7. Καὶ ὅταν ἐκουραζόντανε ἐκαθόντανε στ' ἀκρογιάλι κι ἀκούανε, γιὰτὶ ἐφοβόντανε μὴν πέση τὸ Μεσολόγγι.
8. Καὶ τὲς ἔδλεπε ὁ κόσμος νὰ τρέχουνε τὰ τρίστρατα, τὰ σταυροδρόμια, τὰ σπίτια, τὰ ἀνώγια καὶ τὰ χαμώγια, τὲς ἐκκλησίες, τὰ ἐκκλησία γυρεύοντας.
9. Καὶ ἐλαθαῖνανε χρήματα, πανιά γιὰ τοὺς λαθωμένων.
10. Καὶ δὲν τοὺς ἔλεγε κανένας τὸ ὄχι, γιὰτὶ οἱ ρώτησες τῶν γυναικῶν ἦτανε τὲς περσότερες φορές συντροφευμένες ἀπὸ τὲς κανονίες τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἡ γῆ ἔτρεμε ἀποκάτου ἀπὸ τὰ πόδια μας.
11. Καὶ οἱ πλέον πάμφτωχοι ἐδγάνανε τὸ ὄσολάκι τους καὶ τὸ δίνανε καὶ ἐκάνανε τὸ σταυρὸ τους κοιτάζοντας κατὰ τὸ Μισολόγγι καὶ κλαίοντας.

(Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ: Ἡ γυναίκα τῆς Ζάκυνθος)

Ἡ ἑστὴ ἀθανάτια ἀπὸ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν ἔρωτα Ἄρτιον

Ἐργον Θεοφάνου Γ. κ. Νικητῆ 1920